

Vaaranlahti 2030

Ohjeellinen hankesuunnitelma: Vuokra-alueen kehittäminen vapaa-aika- ja virkistysalueeksi

Kaavoitusarkkitehti Jyrki Määttä
15.8.2022

Sisällys

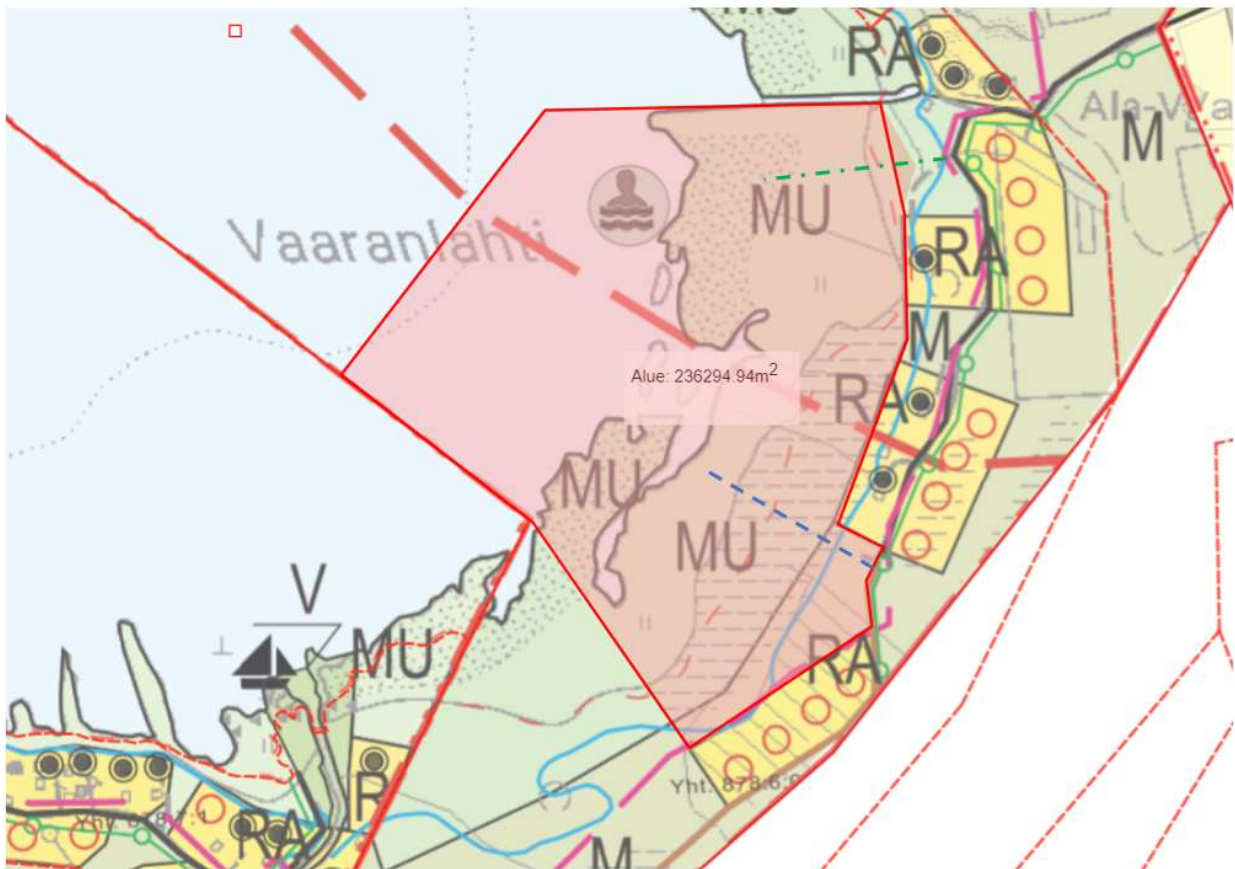
Vaaranlahden virkistysalue	2
1 Taustaa	2
2 Alueen luonnehdinta	2
3 Tähän mennessä tehdyt toimenpiteet	3
4 Kehittämissuunnitelma.....	4
4.1 Tavoitteet	4
4.2 Haasteet ja huomioitavat asiat.....	4
4.3 Eri vyöhykkeet ja niiden käsittely.....	5
4.4 Alueelle suunniteltuja toimintoja.....	8
Liite: Kuvia eri vaiheista	

Vaaranlahden virkistysalue

1 Taustaa

Pyhäjoen kunta on 1.1.2021 alkaen vuokrannut Etelänkylän osakaskunnalta 50 vuodeksi Vaaranlahdelta alueen, jota on tarkoitus kehittää virkistysalueena. Kokonaisuudessaan 23,6 hehtaarin suuruisesta vuokra-alueesta maa-alueita on n. 16 hehtaaria. Vuokra-alue rajautuu idässä Vaaranlahdentiehen ja sen varrella oleviin mökkipalstoihin.

- Tie parkkipaikalle
- .-.- Kevyen liikenteen yhteys

Liite 5.1.2021
Vaaranlahden vapaa-aika-alue,
vuokra-alue n. 23,6 ha

2 Alueen luonnehdinta

Vaaranlahti sijoittuu Venäjänkarin eteläpuolelle. Rantaviivaa vuokra-alueella on n. 500 metriä. Matalalla merenranta-alueella maanpinnan nousu muuttaa olevaa vesialuetta eri vaiheiden kautta lopulta metsäksi. Nämä sukkessiovaiheet ovat myös Vaaranlahden alueella hyvin nähtävissä: aikojen saatossa rantaan tuulen, aaltojen ja jäiden vaikutuksesta muodostuneet hiekkasärkät ovat muuttuneet ja muuttumassa avoimesta maisemasta metsäksi: Rantahietikko alkaa ensin heinittyä ja kaisloittua, muuttuu sitten pensaikoksi ja lopulta rantalepikon kautta seka- ja havumetsäksi. Jo metsittyneet entiset hiekkasärkät ja niiden väliset painanteet voi tunnistaa maastossa korkeuserojen lisäksi myös

erilaisen aluskasvillisuuden perusteella. Alavalla ranta-alueella korkeimmat maastonkohdat ovat n. metrin merenpinnan yläpuolella. Rannalla kasvava 2–3 metrin rantakaislikko tuottaa vuosittain lakastu-essaan alueelle runsaasti biomassaa, joka osaltaan nopeuttaa suknessiota.

Kuva 1: Vaaranlahden vuokra-alue ennen toimenpiteitä kesällä 2021.

3 Tähän mennessä tehdyt toimenpiteet

Lähtötilanteessa näköyhteys Vaaranlahdentieltä merelle puuttui kokonaan. Metsittyneen alueen ja rantakaislikon välissä oli läpitukenmaton pensaikkovyöhyke, joka merimaiseman peittämisen lisäksi pidatti tuulta ja ylläpiti runsasta sääskikantaa. Talven 2021–2022 aikana alueella suoritettiin hakkuita, joilla alueen puustoa harvennettiin reilusti. Keväällä ja kesällä 2022 hakkuita vielä täydennettiin ja poistettiin pensaikkovyöhykkeen kasvillisuus ensimmäisen metsittyneen särkän reunaan asti. Tällä toimenpiteellä pyritään helpottamaan laajan alueen muokkaaminen virkistyskäyttöön soveltuvaksi.

Vuonna 2023 parannettiin Vaaranlahdelle johtavaa tietä ja rakennettiin rantaan johtava uusi tie ja sen päähän pysäköintialue. Vuonna 2024 rantaan rakennettiin laavu, nuotiopaikka ja käymälä.

Vuoden 2025 aikana on tarkoitus kehittää rannan toimintoja edelleen mm. testaamalla, miten ja millaisilla menetelmillä alkuperäisen tavoitteen mukaista hiekkarantaa ja niitettävä rantaa parhaiten saadaan rakennettua.

Kuva 2: Rantametsää harvennuksen jälkeen kesällä 2022.

Kuva 3: Rannasta poistettiin penssaikkovyöhyke kokonaisuudessaan kesällä 2022.

4 Kehittämissuunnitelma

4.1 Tavoitteet

Vaaranlahden kehittämisessä tavoitteena on muokata alueen pinnanmuotoja ja kasvillisuutta siten, että saadaan aikaan selkeästi eri tavalla hoidettaviin osa-alueisiin jakautuva virkistysalue. Tavoiteltavan tilanteen ylläpito vaatii vuosittaisia toimenpiteitä, joten tärkeä lähtökohta on alueen jatkuvan hoitamisen helppous. Tärkeimmät toimenpiteet ovat konetyönä tehtävä hiekka-alueen haraus ja pensoittumisen estävä nurmialueiden niitto sekä niitetyn kasvillisuuden poiskuljettaminen. Tällä tavalla ranta-alueen kasvillisuuden normaalin kehittymisen estäminen ja kasvuun vaikuttavien ravinteiden määrää vähentämällä voidaan köyhdyttää aluetta ja saada aikaan helpommin hoidettavia ja vähemmän biomassaa tuottavia rantaniittyjä.

4.2 Haasteet ja huomioitavat asiat

Pintavesien poisjohtaminen

Alueen alavuus vaikeuttaa pintavesien poisjohtamista, jolloin alavimpiin kohtiin syntyy helposti kosteikkoja. Pintavesiä on alueella kerätty ja ohjattu mm. Vaaranlahdentien varressa kulkevaan ojaan, joka kerää ennen kaikkea Vaaranlahdentien takaisen alueen pintavesiä. Vaaranlahden vuokra-alueen rajautuvien eteläisimpien mökkipalstojen kohdalla on meren puolella ojitettua aluetta, josta vedet on

Kuva 5: Vyöhyke 1, vesialue.

Vyöhyke 2: Hiekkaranta

Varsinaista hiekkaranta-aluetta on tarkoitus nostaa ja tasoittaa paljastamalla hiekkaa rantakasvilisuuden alta ja lisäämällä sitä paljastuneille alueille rannan tuntumasta. Hiekkarannan leveys voisi vaihdella 50–150 metrin välillä. Toimintojen tarkempi sijoittuminen vuokra-alueelle selviää tarkemmin hankkeen edetessä.

Kuva 6: Vyöhyke 2, hiekkaranta.

Vyöhyke 3: Niitettävä rantaniitty

Hiekkarannaksi muutettavalta osalta työnnetään pintamaat niitettäväksi kehittäväälle alueelle. Niitettävä alue on tarkoitus pitää avoimena viheralueena, jota hoidetaan ja pidetään avoimena säännöllisellä niittämisellä. Tälle alueelle soveltuvaa toimintaa voisi olla esim. leikkipuisto, frisbeegolfrata ja pysäköintialue.

Kuva 7: Vyöhyke 3, niitettävä rantaniitty.

Vyöhyke 4: Luonnontilainen särkkämetsä

Harvennettua särkkämetsää on tarkoitus kehittää harvahkona puistometsänä, jonka läpi merimaisema on nähtävissä. Alueelle kehittyvä alikasvusto on säännöllisestä raivauksella pyrittävä pitämään sellaisena, että merinäkyvät eivät peity.

Kuva 8: Vyöhyke 4, luonnontilainen särkkämetsä.

Vyöhyke 5: Mökkiläisten raivaus- ja siistimisvastuulle jäävä viheralue

Mökkipalstoihin rajautuvalta ja ojiteltu alueelta on poistettu puustoa ja vesakkoa. Haasteena on alueelle jääneet runsaasti vesovat kannot: ilman toimenpiteitä alue kasvaa tukkoon muutamassa vuodessa. Jotta palstojen vuokraajat pystyisivät säilyttämään näköyhteyden merelle, voisi olla syytä antaa palstalaisille oikeus hoitaa ja raivata palstoihin rajautuvaa viheraluetta.

Kuva 9: Vyöhyke 5, mökkiläisten hoitovastuulle jätettävä alue.

Kanava/painanne pintavesien johtamiseksi Viirreojaan

Alue on ojitettu, mutta alavuuden vuoksi ojat vetävät huonosti. Vuokra-alueen pintavesien ohjaamista voidaan tutkia, voidaanko esim. kanavan kaivamisella ohjata alueella kertyviä pintavesiä Viirreojaan. Ajatus on muovata kanava hyvin loivarantaiseksi, jotta kanavan reunojen niitto onnistuisi helposti.

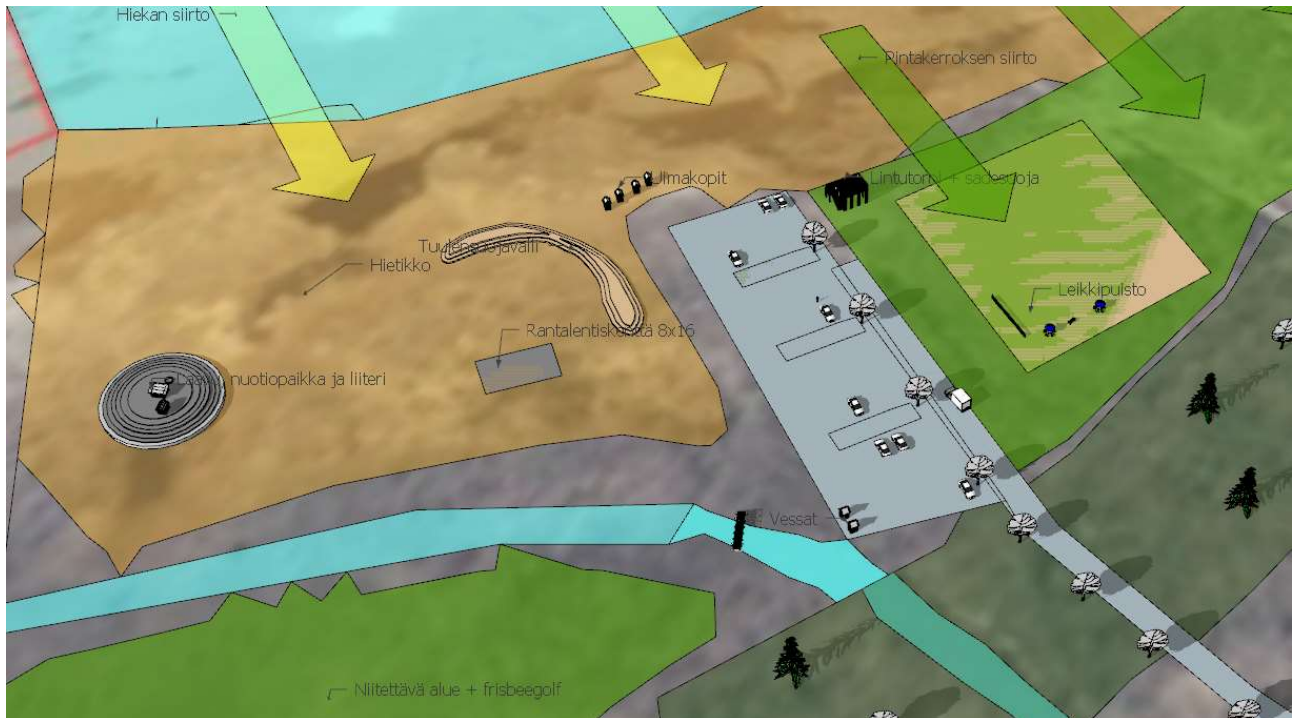
Kuva 10: Uusi oja/kanava pintavesien kokoamiseen.

4.4 Alueelle suunniteltuja toimintoja

Kehittäminen tapahtuu vaiheittain, tavoitevuosi on 2030. Tarkoituksena on kehittää Vaaranlahden aluetta monipuolisena vapaa-ajan viettoon ja virkistykseen soveltuvan koko perheen alueena, mille rannan kaareva muoto ja hiekkainen perusmaa antavat hyvät mahdollisuudet. Ajatus on, että alue palvelisi mahdollisimman hyvin kaiken ikäisiä käyttäjiä. Alue soveltuu niin uimiseen ja auringonottoon kuin urheiluun ja retkeilyynkin.

Tärkeä tavoite on alueen saavutettavuuden kehittäminen. Tätä varten alueelle johtavia ajoyhteyksiä on parannettu, rakennettu uusi tie rantaan ja sen päähän pysäköintialue. Autolla pääsee nyt lähelle rantaviivaa, hiekkarannan reunaan asti. Pysäköintialue ja sille johtava tie on rakennettu tasoon +1,20 (N2000), joten pysäköintialueelle on mahdollista päästä myös korkean meriveden aikana. Rantaan sijoittuvan pysäköintialueen vuoksi suurin osa alueelle rakennettavista toiminnoista on helposti huollettavissa ja saavutettavissa.

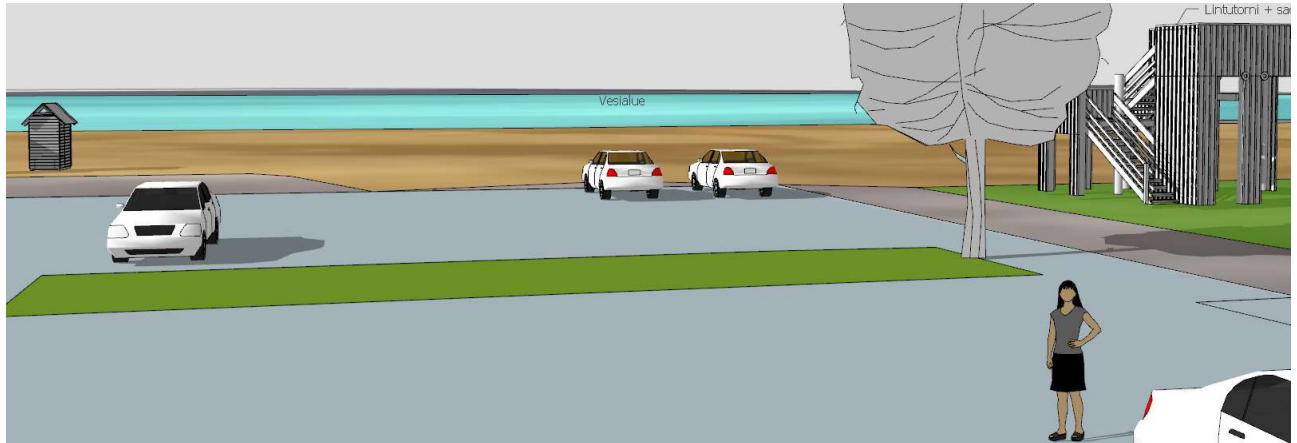
Hankkeen alussa vuokra-alueelle ajateltiin voivan sijoittua mm. seuraavanlaisia toimintoja ja varusteita: Uimaranta varusteineen, pysäköintialue, frisbeegolf, rantalentopallo, nuotiopaikka, leikkipuisto, tuulensuojaisa rantadyyni ja lintutorni. Näihin toimintoihin voi sisältyä mm. seuraavanlaisia kalusteita ja varusteita: käymälät, pukukopit, frisbeegolfkorit ja heittopaikat, rantalentopallokenttä tai kentät, kota tai laavu, puuvaja, eri ikäisille suunnattuja leikkivälineitä/kiipeilytelineitä, silta kanavan yli sekä sopiva määrä istuimia ja roskiksia sopiviin paikkoihin.

Kuva 11: Alueelle soveltuvia toimintoja.

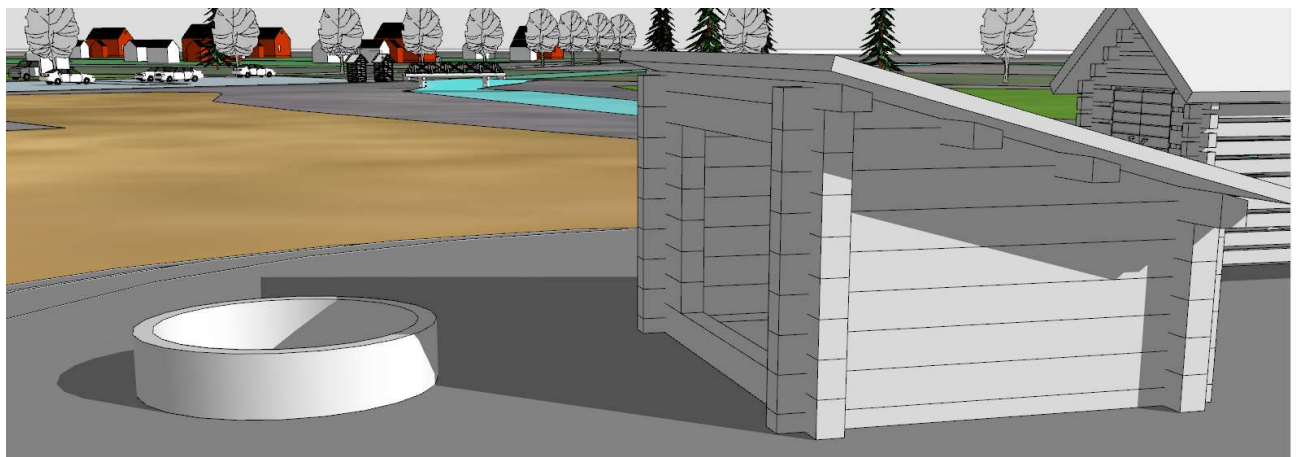
Kuva 12: Rantaan johtaa sorastettu tie, jonka päässä on pysäköintialue.

Kuva 13: Pysäköintialue rajautuu hiekkarantaan. Pysäköintialueen pohjoispuolella voisi olla esim. lintutorni ja leikkipuisto.

Kuva 14: Pysäköintialueen eteläpuolella oleva tekodyyni antaa tuulensuojaa tuulisena päivänä. Sen läheisyyteen sijoittuvat myös nuotiopaikka, rantalentopallokenttä ja pukukopit.

Kuva 15: Nuotiopaikan varusteena laavu ja liiteri.

Liite: kuvia alueelta eri vaiheista

Vaihe 1 vuonna 2022

Vaiheessa 1 alueen puustoa harvennettiin ja vesakkoa raivattiin.

Puuston harvennuksella ja vesakon raivauksella avattiin umpeen kasvaneita merinäkyviä.

Vaihe 2 vuonna 2023

Joulukuussa 2023 tie rantaan oli jo valmis ja pysäköintialuetta vielä rakennettiin.

Pysäköintialue rakenteilla joulukuussa 2023.

Vaihe 3 vuonna 2024

Puucee tuotiin pysäköintialueen reunaan syksyllä 2024.

Laavu ja nuotiopaikka on rakennettu rantaan lähelle pysäköintialuetta helposti saavutettavaksi.

Vaihe 4 vuonna 2025

Vaaranlahden alue heinäkuussa 2024 pohjoisen suunnasta. Pysäköintialueen vasemmalla puolella olevaa aluetta on tarkoitus kuoria hiekalle vuoden 2025 aikana.

Vaaranlahden alue heinäkuussa 2024 etelän suunnasta.